

Posudek bakalářské práce

Martiny Bolom-Kotari

Postavení ženy v bibli v perspektivě Luisy Schottroff a Elisabeth Schüssler-Fiorenzy

Bakalářská práce byla předložena na katedře teologické etiky UK ETF v červnu 2017, v oboru Evangelická teologie.

Po formální stránce je práce zpracována velmi dobře, obsahuje všechny požadované náležitosti a svým rozsahem i způsobem zpracování odpovídá nárokům kladeným na bakalářskou práci na UK ETF.

Práce má 38 stran čistého textu, je ovšem tištěna s poměrně hustým řádkováním (37 řádků na stránce), takže rozsah textu je větší, než by pohled na práci naznačoval.

Poznámkový aparát čítá 235 poznámek pod čarou, většinou odkazů do interpretovaných textů, ale vysvětlující poznámky či obsáhlejší bibliografické odkazy nejsou výjimkou. Úroveň zpracování je velmi solidní.

Nepříliš rozsáhlá je bibliografie, obsahuje jen 17 položek, převážně díla obou sledovaných autorek. Vzhledem k zaměření práce však je zcela vyhovující. Je třeba vyzdvihnout, že pouze dvě díla jsou česky, všechna ostatní v angličtině a němčině. Volba literatury je odůvodněna v úvodu (str. 11), s poukazem na obtížnou dostupnost řady děl k tématu a s vědomím neúplnosti. Shromáždění tohoto výběru literatury je v českých podmínkách spíše třeba ocenit než kritizovat případné nedostatky.

Jazyková úroveň práce

Práce je napsána velmi kultivovaně, s minimem chyb a velmi dobrou grafikou. Dobrá je dokonce i anglická anotace (s menším omylem New Testimony – místo Testament). Jazyk práce je velmi dobrý, stylistika rovněž. Shrnutí – formální stránka je výborná. Nic na tom nemění dvě drobné nejasnosti, plynoucí zřejmě z překladu: str. 24 - „bible spíše posiluje, než vyzývá ženskou zakotvenost... (anglicky challenges? potom lépe „zpochybňuje“); str. 29 – „zahrnovala také vyhlášení slova...“ (je-li základem „proclaim“, jak se domnívám, zase lépe „hlásání“).

Obsahově je práce rozdělena vcelku samozřejmě do dvou kapitol, věnovaných oběma pojednávaným teoložkám, to vše zarámováno stručným úvodem a závěrem.

V úvodu autorka zdůvodňuje volbu tématu a svůj zájem o feministickou teologii. Pokud jde o cíl práce, deklaruje, že jí půjde o „nazírání na ženu v bibli“ (10) v díle zvolených autorek.

V obou interpretačních kapitolách dodržuje autorka stanovenou metodu – představení autorky, její interpretační metoda, základní důrazy a příklad vykladačské práce na vybraných biblických látkách. Jak sama uvádí, zřetelnější a důkladnější je to u E. Schüssler-Fiorenza, výklad o Louise Schottroff je nejen mnohem stručnější, ale i užší a její výklad Gen 1 je spíše ekologický než feministický (čímž není řečeno, že ekologické hledisko k feminizmu nepatří, není však jeho specifíkem).

Interpretace textů je rozsáhlým a poctivým kusem práce, který zaslouží ocenění. Autorce se daří vystihnout důležité aspekty interpretovaných látek a podat je přehledně a soustavně. Co zůstává práce dlužna, je pokus o reflexi referovaného, případně zasazení do širšího kontextu. V mnohém zůstává na úrovni velmi dobrého referátu o předmětu své práce.

Dvoustránkový závěr je jedinou částí práce, kde k takovému hodnocení dochází. Autorka tu velice stručně porovná dílo obou pojednávaných teoložek a naznačí, že ví o problému feministických rekonstrukcí významu na základě toho, co v textech není (46). Fakt, že metoda hermeneutiky podezření vkládá někdy pisatelům biblických látek nepřesvědčivé motivy, že je tu do interpretace patrně včleňována zkušenost aktuálních špatných zkušeností apod., patrně rozeznává (argumentační slabost ... přání se stává otcem myšlenky..., 46), zůstává však u naznačení. Zpracovat tyto motivy průběžně ve výkladu by přidalo práci na zajímavosti i kvalitě.

I další myšlenky, načrtnuté v závěru (role individualismu, etiky povinností, vztahovost vs. pravidla a předpisy) by rozhodně stály za důkladnější rozpravu – nehledě na to, že právě tyto otázky jsou vlastní teologické etice, kde byla práce předložena.

K obhajobě bych navrhl jednak rozhovor o tom, zda bible obsahuje „texty zaměřené proti ženám (37). Za takový text bych osobně považoval Zj 14,4, ne 1Tm 2 či 1K 14, které jsou uvedeny. Bude přesnější pokusit se říci, jak konkrétněji takové texty působí, v čem je jejich problematičnost či škodlivost.

Za druhé pak rozhovor o nadhozených tématech ze závěru – v čem může feministická interpretace pomoci k velmi potřebným změnám ve správě i sebereflexi církvi.

Celkové hodnocení – předložená bakalářská práce je rozhodně zralá k obhajobě, je zajímavá obsahově, výtečná formálně, pro uvedený deficit kritické reflexe však ji nelze hodnotit jako nadprůměrnou, jakou by jinak mohla být. Jako výchozí hodnocení pro obhajobu navrhuji dobře (C).

V Jindřichovicích pod Smrkem, 31. 8. 2017
doc, J. Halama, Dr.